

Dopowiedzenia inne niż daty (podpole c)

Stosowanie i formułowanie dopowiedzeń w podpolu |c:

- określenia typu: *bl.*, *jr.*, *król*, *papież*, *syn*, *św.*, itp.
- nazwy zawodu wykonywanego przez daną osobę, o ile wynika to z jej wykształcenia np. *architekt*, *geodeta*, *geograf*, *informatyk*, *prawnik*, *dziennikarz*, *nauczyciel*, *bibliotekarz*, *konserwator zabytków* itp.
- wykształcenia autora np. *socjolog*, *filolog*, *fizyk*, *matematyk*, *muzykolog*, *politolog* itp. Dopuszcza się podawanie dziedziny wiedzy wymienionej przy stopniu naukowym autora np. *nauki medyczne*, *nauki o sztukach pięknych*, *nauki historyczne*, *nauki wojskowe* itp.
- określenia: *ksiądz*, w przypadku zakonników: *jezuita*, *franciszkanin*, *klaryska* itp.
- muzycy mogą otrzymać dopowiedzenia: *śpiewak*, *pianista*, *skrzypek*, *puzonista*, ale nie *muzyk*,
- określenia zawodów artystycznych (potwierdzone w źródłach): *reżyser*, *aktor*, *kompozytor*, *operator*, *fotograf*, *grafik*,
- określenia: *ilustrator*, *tłumacz* (tylko wtedy, gdy jest już kilka dokumentów autora i we wszystkich występuje w funkcji ilustratora i tłumacza, nigdy dla pierwszego wystąpienia w bazie)

Nie stosujemy określeń:

- wyznaczających wyłącznie obszar zainteresowań autora lub wynikających tylko z treści dokumentu, tj.: *historia*, *kino*, *kulinaria*, *kultura*, *muzyka*, *odżywianie*, *religia*, *zarządzanie*, *administracja*, *przyroda*, *religia*, *taniec* itp.,
- nazw zawodów, które nie wynikają z wyższego wykształcenia i których prawdopodobieństwo zmiany jest wysokie np., *sportowiec* itp.,
- stopni naukowych lub wojskowych: *doktor*, *dr. hab.*, *inżynier*, *oficer*, *profesor*, *pulkownik* itp.,
- funkcji: *redaktor*, *wydawca*,
- i innych, które nie są stałą cechą danej osoby np.: *student*, *uczennica*.

Dopowiedzenia typu *pisarz*, *poeta*, *inżynier*, *oficer*, *urzędnik*, *lekarz* itp. dopuszcza się wyłącznie w przypadku autorów tworzących przed 1945 r.

Dopowiedzenia można dodawać tylko wówczas, kiedy mamy potwierdzenie w źródłach (Nauka Polska, strony uczelni, strony domowe autorów, słowniki i bazy biograficzne itp.). Przy formułowaniu dopowiedzenia nie można opierać się wyłącznie na tematyce publikacji

Wykaz obowiązujących dopowiedzeń (utworzony na podstawie Wykazu dyscyplin naukowych wg klasyfikacji KBN)

Dyscyplina	Dopowiedzenie	Wariant
Agronomia	nauki rolnicze	
Architektura i Urbanistyka	architekt	
Astronomia	astronom	

Automatyka i Robotyka	nauki techniczne	
Bibliotekoznawstwo i Informacja Naukowo-Techniczna	bibliotekoznawca	bibliotekarz
Biocybernetyka i Inżynieria Biomedyczna	nauki techniczne	
Biologia	biolog	
Biologia Medyczna	nauki medyczne	
Biotechnologia	nauki techniczne	
Budowa i Eksploatacja Maszyn	nauki techniczne	
Budownictwo	nauki techniczne	
Ekonomia	nauki ekonomiczne	
Elektronika	nauki techniczne	
Elektrotechnika	nauki techniczne	
Energetyka	nauki techniczne	
Fizyka	fizyk	
Geodezja i Kartografia	nauki techniczne	
Geofizyka	nauki techniczne	
Geografia	geograf	
Geologia	geolog	
Górnictwo i Geologia Inżynierska	nauki techniczne	
Informatyka	informatyk	
Inżynieria Chemiczna	nauki techniczne	
Inżynieria i Ochrona Środowiska	nauki techniczne	
Inżynieria Materiałowa	nauki techniczne	
Inżynieria Produkcji	nauki techniczne	
Kształtowanie Środowiska	nauki techniczne	
Kulturoznawstwo	kulturoznawca	
Logistyka	nauki ekonomiczne	nauki techniczne
Matematyka	matematyk	
Mechanika	nauki techniczne	
Medycyna	nauki medyczne	Nazwa specjalizacji: pediatra, kardiolog itp.
Melioracje Wodne	nauki techniczne	
Metalurgia	nauki techniczne	
Nauki Chemiczne	nauki chemiczne	
Nauki Farmaceutyczne		
Nauki Filologiczne	filolog	Anglista, romanista, bohemista itp.
Nauki Filozoficzne	nauki filozoficzne	
Nauki Historyczne	nauki historyczne	
Nauki Kultury Fizycznej	nauki kultury fizycznej	
Nauki Leśne	nauki leśne	
Nauki Medyczne	nauki medyczne	

Nauki o Bezpieczeństwie	nauki o bezpieczeństwie	
Nauki o Mediach	nauki o mediach	
Nauki o Obronności	nauki o obronności	
Nauki o Polityce	politolog	
Nauki o Sztukach Pięknych	nauki o sztukach pięknych	
Nauki o Zdrowiu	nauki medyczne	
Nauki o Ziemi	geolog	geograf
Nauki Prawne	nauki prawne	prawnik
Nauki Rolnicze	nauki rolnicze	
Nauki Teologiczne	nauki teologiczne	
Nauki Weterynaryjne	nauki weterynaryjne	weterynarz
Nauki Wojskowe	nauki wojskowe	
Oceanologia	oceanolog	
Ogrodnictwo	nauki rolnicze	
Organizacja i Zarządzanie	nauki ekonomiczne	
Pedagogika	pedagog	
Pielęgniarstwo	nauki medyczne	pielęgniarka
Psychologia	psycholog	
Rybnictwo	nauki rolnicze	
Socjologia	socjolog	
Statystyka	nauki ekonomiczne	matematyk, socjolog
Stomatologia	nauki medyczne	stomatolog
Technika Nawigacji	nauki techniczne	
Technika Rolnicza	nauki rolnicze	
Technologia Chemiczna	nauki techniczne	
Technologia Drewna	nauki techniczne	
Technologia Żywności i Żywienia	nauki techniczne	
Telekomunikacja	nauki techniczne	
Towaroznawstwo	nauki techniczne	
Transport	nauki techniczne	
Włókiennictwo	nauki techniczne	
Zootechnika	zootechnik	

Uwagi:

Jeśli autor zajmuje się daną dyscypliną naukowo, podajemy dopowiedzenie, jeśli zajmuje się praktyką, możemy użyć wariantu dopowiedzenia

100 1 |aWójcik, Magdalena|c(bibliotekoznawca).

667 |aBibliotekoznawstwo i informacja naukowo-techniczna.

100 1_ Nowacka, Anna|c(bibliotekarz).

400 1_ Nowacka, A.

667 Nauczyciel-bibliotekarz dyplomowany. Organizatorka biblioteki uczelnianej w niepublicznej Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Pabianicach.

Dopowiedzenia typu *arabista*, *germanista*, *anglista* itp. możemy podawać tylko w sytuacji, gdy istnieje dwóch filologów o tym samym imieniu i nazwisku. Wówczas dopowiedzenie *filolog* uzupełniamy odpowiednim określeniem. Nie wprowadzamy dopowiedzeń o innych formach np. *filologia polska*, *anglistyka*.

100 1_ |aKowalski, Jan|c(filolog anglista).

100 1_ |aKowalski, Jan|c(filolog germanista).

Niektóre specjalności mogą zawierać się w dwóch dyscyplinach i wtedy w zależności od sytuacji wybieramy dopowiedzenie lub jego wariant np. statystyką może zajmować się i socjolog, i matematyk, naukami o ziemi geograf lub geolog itp.

Nie rozpisujemy szczegółowo nauk technicznych, chyba, że mamy dwóch autorów o tym samym nazwisku zajmujących się naukami technicznymi:

Przykłady

100 1 Roman, Zofia|c(nauki techniczne).
667 Specjalność: elektrotechnika teoretyczna, pojazdy trakcyjne, trakcja elektryczna.

100 1 Pawłowski, Maciej|c(nauki techniczne).
667 Budowa i eksploatacja maszyn.

100 1 Pawłowski, Maciej|c(elektrotechnik).
667 Elektrotechnika, automatyka napędu, układy elektromaszynowe.

Jeśli ktoś praktycznie zajmuje się naukami medycznymi, możemy użyć dopowiedzenia z określeniem specjalizacji lekarskiej.

kardiolog
pediatra
stomatolog
weterynarz
pielęgniarka itp.

Jeśli ktoś praktycznie zajmuje się naukami prawnymi tzn. jest adwokatem, radcą prawnym, notariuszem, możemy użyć dopowiedzenia prawnik

W przypadku wątpliwości w wyborze dopowiedzenia (osoba zajmuje się wieloma dziedzinami lub nie znajdujemy informacji w źródłach) tworzymy hasło nierozróżnione.

Tworzenie rekordu hasła nierozróżnionego

Jeśli nie możemy rozróżnić haseł jednobrzmiących, nie tworzymy kolejnych nowych rekordów wzorcowych, ale przekształcamy istniejący już rekord z danym hasłem w rekord dla hasła osobowego nierozróżnionego.

1. w polu **008/32** zmieniamy kod na **b** (Undifferentiated personal name – hasło nierozróżnione; tzn. że to hasło jest stosowane do wskazania różnych osób, dla których ze względu na brak danych nie udało się utworzyć osobnych rekordów khw).
2. w polu **008/33** zmieniamy kod na **c** (Provisional – hasło tymczasowe)
3. dopisujemy odpowiednie pola tropów **400**, z wykazaniem odpowiedniej informacji w polu 670: jeśli nie ma jej w oznaczeniu odpowiedzialności, należy podać odpowiednią informację w podpolu #b; dzięki temu później możliwe będzie przejście wszystkich potrzebnych danych do rozróżnionego rekordu.
4. usuwamy pole **667** (dopuszcza się przeniesienie skróconej informacji np. *Red.*, *Tł.*, do powiązanego z hasłem pola 670 podpola #b, o ile informacja ta nie występuje już w treści cytaty w podpolu #a).
5. dopisujemy kolejne pole **670** z cytata bibliograficzną odnoszącą się do hasła osoby, której nie można było rozróżnić
6. Cytaty bibliograficzne dotyczące poszczególnych osób (autorów, redaktorów itd.) poprzedzamy polem 670 identyfikującym daną osobę. Zapis ten jest sformalizowany: [Aut./Red/Oprac: tytuł dzieła]) – patrz przykład 1b
7. podpisujemy się w polu 999
8. wstawiamy kolejne pole 999 z oznaczeniem modyfikacji

PRZYKŁADY

1a

Rekordy hasła rozróżnionego przed przekształceniem

008 000418n||aznnaabbn |a aaa |
040 WA N|cWA N
100 1 Kowalski, Jan.
670 Zielone złoto bogactwem rolnika / [oprac. Jan Kowalski, Bogdan Kowalczyk]. - Stara
Łubianka, 1986.
999 IB|bxx|cxx

008 000418n||aznnaabbn |a aaa |
040 WA N|cWA N
100 1 Kowalski, Jan.
400 1 Kowalski, J.
670 Kajakarstwo, wioślarstwo / Jan Kowalski, Ryszard Koch. – Warszawa, 1976.|bNa okł.
(Kowalski, J.)
999 zk|bxy

008 000418n||aznnaabbn |a aaa |
040 WA N|cWA N

100 1 Kowalski, Jan.
670 Przyłącza gazu i rozprężalnie gazu płynnego / Jan Kowalski. - Warszawa,1975.
999 PB|bxz

1b

Rekord hasła rozróżnionego po przekształceniu w rekord hasła nierozróżnionego (rekord dotyczy trzech osób o jednakowym nazwisku)

008 000418n||aznbnabbn |a abc |
040 WA N|cWA N
100 1 Kowalski, Jan.
400 1 Kowalski, J.
670 [Oprac.: Zielone złoto bogactwem rolnika]
670 Zielone złoto bogactwem rolnika / [oprac. Jan Kowalski, Bogdan Kowalczyk]. - Stara
Łubianka, 1986.
670 [Aut.: Kajakarstwo, wioślarstwo]
670 Kajakarstwo, wioślarstwo / Jan Kowalski, Ryszard Koch. – Warszawa, 1976.|bNa okł.
(Kowalski, J.)
670 [Aut.: Przyłącza gazu...]
670 Przyłącza gazu i rozprężalnie gazu płynnego / Jan Kowalski. - Warszawa,1975.
999 IB|bxx
999 zk|bxy
999 PB|bxz
999 pop08|bpc

B. Późniejsze rozróżnienie hasła dzięki nowym danym

Jeśli w toku pracy pojawią się dane pozwalające na rozróżnienie hasła, należy:

1. utworzyć dla tego hasła nowy rekord wzorcowy (w **008/32** kod **a** - Differentiated personal name – hasło rozróżnione; w **008/33** kod **a** – Fully established – hasło w pełni ustanowione).
2. przenieść z rekordu nierozróżnionego odpowiednie pola tropów **400**, oraz pole(-a) **670** powiązane z danym hasłem do nowego rekordu (po przeniesieniu należy te pola **usunąć z rekordu nierozróżnionego** pozostawiając jedynie podpis w polu **999**)
3. uzupełnić nowy rekord o pole **670** podając cytate bibliograficzną bądź źródło, które pozwoliły na rozróżnienie hasła.
4. podpisać się w polu **999** nowego rekordu.
5. zaktualizować hasła w rekordach bibliograficznych.

Rekord przed rozróżnieniem jednego z hasel

008 000418n||aznbnabbn |a abc |
040 WA N|cWA N

100 1_ Wiśniewski, Edward.
 400 1_ Višnevski, `Edvard.
 670 [Aut.: Podejmowanie decyzji]
 670 Podejmowanie decyzji / Edward Wiśniewski. - Koszalin, 1998.
 670 [Aut.: Wzgórza Strzegomskie]
 670 Wzgórza Strzegomskie / red. Teresa Chanas. – Warszawa Wrocław, 1984.|bS. red.
 (treść turys. oprac. na podst. mater. Edwarda Wiśniewskiego)
 670 [Aut.: Liberal'naja opozicija v Rossii...]
 670 Liberal'naâ opoziciâ v Rossii nakanune pervoj mirovoj vojny / Èdvard Višnevski. -
 Moskva, 1993.
 999 IB|bxx|a zk|bxy|a ONB|bxz

Rekordy po rozróżnieniu

a) nowy rekord

008 000418n||aznbnabbn |a aaa |
 040 WA N|cWA N
 100 1_ Wiśniewski, Edward|d(1953-).
 400 1_ Višnevski, Èdvard.
 667 Dr hab., historyk.
 670 Liberal'naâ opoziciâ v Rossii nakanune pervoj mirovoj vojny / Èdvard Višnevski. -
 Moskva, 1993.
 670 INP'95/96
 999 IB|bxx|a zk|bxy

b) rekord nierozróżniony po usunięciu danych o haśle, które zostało rozróżnione

008 000418n||aznbnabbn |a abc |
 040 WA N|cWA N
 100 1_ Wiśniewski, Edward.
 670 [Aut.: Podejmowanie decyzji]
 670 Podejmowanie decyzji / Edward Wiśniewski. - Koszalin, 1998.
 670 [Aut.: Wzgórza Strzegomskie]
 670 Wzgórza Strzegomskie / red. Teresa Chanas. – Warszawa ; Wrocław, 1984.|bS. red.
 (treść turys. oprac. na podst. mater. Edwarda Wiśniewskiego)
 999 IB|bxx|a zk|bxy|a ONB|bxz